

Πρόγραμμα Λειτουργικού Αλφαβητισμού (ΠΛΑ) Γ' τάξης (2021-2022)

Το Πρόγραμμα του Λειτουργικού Αλφαβητισμού (ΠΛΑ) διεξάγεται διαχρονικά σε παγκύπρια βάση από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ). Το ΠΛΑ απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες της Γ' και Στ' τάξης Δημοτικού. Στόχος του Προγράμματος είναι ο έγκαιρος εντοπισμός μαθητών/μαθητριών με μεγάλη πιθανότητα να μείνουν λειτουργικά αναλφάβητοι/ες, ώστε οι μαθητές/μαθήτριες αυτοί/ές να εμπλακούν σε κατάλληλα προγράμματα στήριξης στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση. Το Πρόγραμμα αξιολογεί δύο βασικές δεξιότητες: (α) τη γλωσσική-επικοινωνιακή ικανότητα και (β) τη μαθηματική ικανότητα.

Κατά τη σχολική χρονιά 2021-2022, το ΠΛΑ διεξήχθη στη Γ' τάξη του Δημοτικού για εντέκατη συνεχόμενη χρονιά. Ο συνολικός αριθμός των μαθητών/μαθητριών που συμμετείχαν ανήλθε στους/στις 7901 για τα δοκίμια της Γλώσσας και στους/στις 7973 για τα δοκίμια των Μαθηματικών. Ποσοστό 10,29% των μαθητών/μαθητριών αναγνωρίστηκε με μεγάλη πιθανότητα να μείνει γλωσσικά αναλφάβητο, ενώ το 10,44% των μαθητών/μαθητριών αναγνωρίστηκε με μεγάλη πιθανότητα να μείνει μαθηματικά αναλφάβητο. Ποσοστό 5,9% των μαθητών και μαθητριών ανήκε και στις δύο ομάδες.

Με βάση τα προσωπικά χαρακτηριστικά των μαθητών/μαθητριών, διαπιστώθηκε ότι υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής στις ομάδες ρίσκου του λειτουργικού αναλφαβητισμού έχουν: (α) τα αγόρια, (β) οι μαθητές και μαθήτριες με μη κυπριακή υπηκοότητα και (γ) οι μαθητές και μαθήτριες που εισήλθαν στο Δημοτικό σε ηλικία μικρότερη των 6 χρόνων. Σε σχέση με το φύλο, τα αγόρια βρέθηκαν να κατέχουν μεγαλύτερο ποσοστό στην ομάδα ρίσκου του γλωσσικού και μαθηματικού αλφαβητισμού (12,33% και 10,62%, αντίστοιχα) από ότι τα κορίτσια (8,28% και 10,25%, αντίστοιχα). Ως προς τον παράγοντα υπηκοότητα, το ποσοστό που κατείχαν οι μαθητές/μαθήτριες με μη κυπριακή υπηκοότητα, οι οποίοι/ες αναγνωρίστηκαν στην ομάδα ρίσκου του γλωσσικού (28,79%) και

μαθηματικού αναλφαβητισμού (22,34%), ήταν κατά πολύ μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό των μαθητών/τριών με κυπριακή υπηκοότητα (7,06% και 8,26% αντίστοιχα). Σε σχέση με την ηλικία εισδοχής, το ποσοστό στις ομάδες ρίσκου του γλωσσικού και του μαθηματικού αναλφαβητισμού ήταν μεγαλύτερο για την ομάδα των μικρότερων ηλικιακά μαθητών/μαθητριών.

Όπως και τις προηγούμενες δύο χρονιές, διερευνήθηκαν, επίσης, οι στάσεις απέναντι στο διάβασμα σε σχέση με δύο πτυχές: (α) διάβασμα για σκοπούς ευχαρίστησης και (β) διάβασμα για σκοπούς μάθησης στο πλαίσιο του σχολείου. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν θετικές στάσεις απέναντι στο διάβασμα, ως προς τις δύο διαστάσεις. Όσον αφορά στη συσχέτιση των στάσεων αυτών με το ρίσκο για γλωσσικό και μαθηματικό αναλφαβητισμό, όπως και πέρυσι, το ποσοστό των παιδιών με αρνητικές στάσεις απέναντι στο διάβασμα που γίνεται για σκοπούς ευχαρίστησης αλλά και για σκοπούς μάθησης στο πλαίσιο του σχολείου, και στις δύο ομάδες ρίσκου είναι υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό στις ομάδες των παιδιών που δεν αντιμετωπίζουν ρίσκο.

Για τρίτη φορά, τη φετινή σχολική χρονιά, διερευνήθηκαν οι γενικές στάσεις και απόψεις των εκπαιδευτικών απέναντι στο Πρόγραμμα. Συγκεκριμένα, διερευνήθηκαν οι απόψεις τους για τη χρησιμότητα του προγράμματος, καθώς και οι εκτιμήσεις τους για την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των δοκιμών και αποτελεσμάτων του προγράμματος. Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών συμφωνεί ότι το ΠΛΑ είναι ένας σημαντικός θεσμός για το κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα και ότι αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για τη διάγνωση των αναγκών των μαθητών/μαθητριών στα δύο γνωστικά αντικείμενα και για τον εντοπισμό μαθητών/μαθητριών με χαμηλές βασικές δεξιότητες στα δύο γνωστικά αντικείμενα. Επίσης, στην πλειοψηφία τους, οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν ικανοποιημένοι/ες από τον βαθμό εγκυρότητας και αξιοπιστίας των δοκιμών και πιστεύουν ότι τα αποτελέσματα του ΠΛΑ μπορούν να αξιοποιηθούν για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Την ίδια στιγμή, η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών αναδεικνύει ζητήματα που προβληματίζουν τους/τις εκπαιδευτικούς σε σχέση με τον θεσμό του ΠΛΑ, όπως η χρονική στιγμή που

προωθούνται τα αποτελέσματα στα σχολεία, αλλά και το ότι λαμβάνουν αποτελέσματα μόνο για τους/τις μαθητές/μαθήτριες σε ρίσκο και όχι για όλους/ες τους/τις μαθητές/μαθήτριες. Τέλος, η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών αναγνωρίζει ότι τόσο το σχολείο, όσο και οι ίδιοι/ες θα έπρεπε να αξιοποιούν περισσότερο τα αποτελέσματα που προκύπτουν.